

Dobré ráno, poledne, či večer, kluci a holky,

Zatím jsem nedostala od všech emaily s fotkou splněného úkolu (je to vysvětleno v zadání ze 17.3.), prosím pošlete mi to 😊.

Posílám dnešní úkol do dějepisu. Měli bychom se seznámit se stavebními prvky řecké architektury. Budete postupovat po jednotlivých krocích a plnit úkol do sešitu.

TAKŽE ZAČÍNÁME....

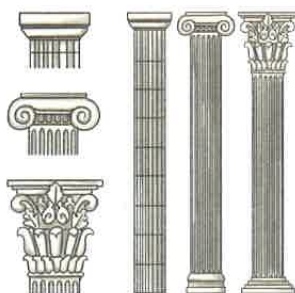
1. Přečti si pozorně následující text, prohlédni obrázky a přečti popisky. Dneska budete pracovat jen s tímto textem. Učebnici nepotřebujete.

KULTURA VE STAROVĚKÉM ŘECKU

Architektura

Typy staveb,
sloupy

Ke skvostům řecké architektury patří především **veřejné stavby** (→ Obr. 22), jako byly úřední budovy, chrámy, lázně, tržnice. Zcela novým typem staveb byla divadla a sportovní stadiony. Většina veřejných budov byla stavěna z **kamene**, nejčastěji z mramoru. Stavby nebyly bílé či šedé, jak je známe dnes, ale **barevné**. Barevná výzdoba však během staletí kvůli povětrnostním vlivům zmizela. Typickým stavebním prvkem byly sloupy. Někdy měly sloupy podobu ženských postav, ty pak označujeme jako **karyatidy**. (→ Obr. 25)

Obr. 23 – Sloupy byly sestaveny z jednotlivých částí (bubnů), jak je vidět na prvním sloupu zleva. Zleva doprava:

dórský sloup – nejstarší typ sloupu s jednoduchou hlavicí bez patky.

Vznikl asi v 7. století př. n. l.

iónský sloup – mladší typ sloupu s patkou a hlavicí ve tvaru voluty.

Vznikl na počátku 6. století př. n. l.

korintský sloup – nejmladší typ sloupu s patkou a hlavicí zdobenou akantovými listy. Vznikl asi na počátku 4. století př. n. l.

Svatyně
a chrámy

K nejznámějším stavbám řecké architektury patří **svatyně** (postaveny na místě, kde se lidem zjevil bohové) a **chrámy** (vybudovány tam, kde se člověk rozhodl dané místo zasvětit bohům). Nejstarší chrámy byly jednoduché stavby, někdy jen dřevěné nebo z nepálených cihel. Tyto materiály později nahradil kámen. Řecké chrámy byly obdélníkové budovy obklopené sloupy (→ Obr. 23) a byly orientovány podle osy východ-západ. **Uvnitř chrámu stála socha boha**, jemuž byl chrám zasvěcen. Venku před chrámem stával **oltář** a zde se také konaly náboženské obřady. Každému chrámu a každému božstvu se pravidelně přinášely oběti podle podrobného kalendáře a tyto náboženské svátky byly v životě Řeků – v čase plynoucím bez víkendů – význačnými událostmi.

Snaha
o harmonii

Řecké veřejné stavby neměly ohromovat svou velikostí, jak tomu bylo například u staveb egyptských, ale pohled na ně měl vzbuzovat dojem harmonie, pocit krásy a souladu. I proto se těmito stavbami inspirovali stavitelé i v pozdějších dobách.

Obr. 26 – Řecké chrámy

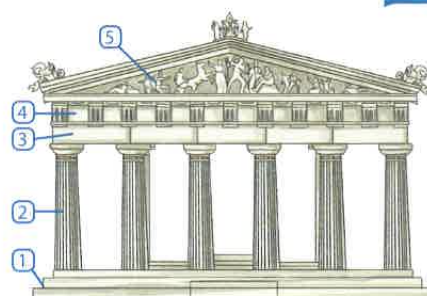
Kromě proslulého Parthenonu, chrámu bohyně Athény na Akropoli (→ s. 85 Obr. 28), patří k nejznámějším Poseidonův chrám na myse Súnion, Héřin chrám v Paestu, chrám Athény Niké na athénské Akropoli či chrám Dia Olympského v Athénách.

Obr. 22 – Stoa

Jednou z veřejných staveb byla **stoa**, kryté sloupopradí kolem náměstí. Původně sloužilo k ochraně proti slunci a dešti, později jako místo procházek a obchodování.

akant = bodlákovitá rostlina

Obr. 24 – Průčelí řeckého chrámu

Na základní podstavě chrámu bylo několik stupňů (1), na nichž stály **sloupy v jedné nebo v několika řadách** (2). Ty nesly příčné **kladí** složené z architrávu (3) a ozdobného vlysu (4) a **trojúhelníkový štít** (tympanon), který měl často sochařskou výzdobu (5).

Obr. 25 – Karyatidy

Nejznámější **karyatidy** se nacházejí na athénské Akropoli a jsou součástí chrámu zvaného Erechtheion (→ s. 85 Obr. 28)

O řeckých jménech

Mnoho dnes používaných jmen má svůj původ v řečtině, například:

Barbora – cizinka, barbarka; **Helena** – světlo, pochodeň; **Kateřina** – mravná, čistá; **Monika** – osamělá, jediná; **Nikola** – vítězka nad lidem; **Ondřej** – statný, odvážný; **Petr** – silný, skálopevný; **Tereza** – pocházející z ostrova Théry, ochránkyně

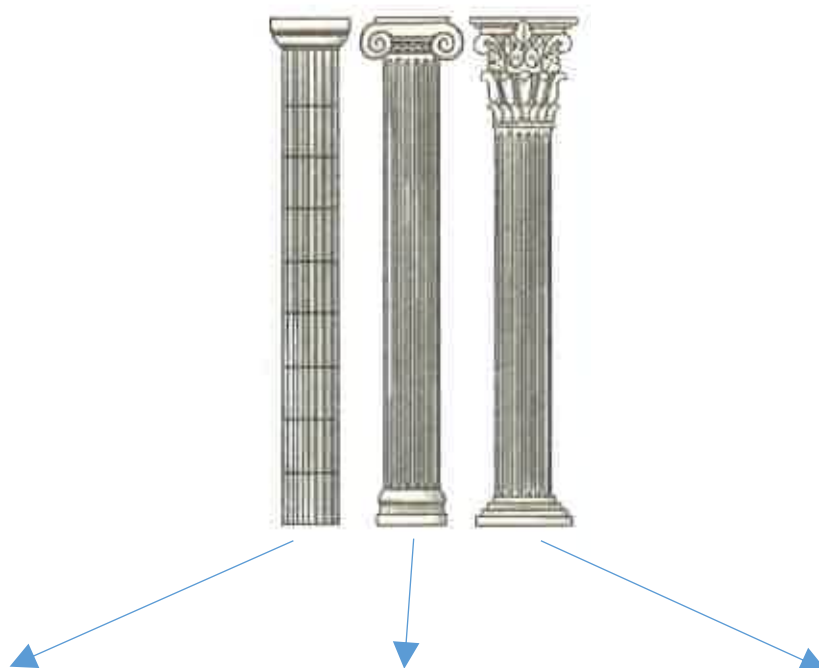
- Zjistěte, jaký původ má vaše křestní jméno a co původně znamenalo.

2. Otevři si sešit, napiš dnešní datum 19. 3. a nadpis Antické sloupy.

3. Napiš si následující zápis a chybějící údaje doplň s pomocí textu. (Miki H. ty splníš pouze bod c.)

- a. Veřejné budovy byly v řecké architektuře stavěny z kamene, nejčastěji z
- b. Stavby byly barevné, ale během staletí barva vymizela
- c. Typickým stavebním prvkem byly sloupy:

Prohlédni si pořádně tyto 3 sloupy, nakresli je tužkou do sešitu (pokud máš možnost si vytisknout – můžeš) a připiš k šipkám, který ze sloupů je dórský, iónský a korintský

d. Popiš do sešitu vlastními slovy, jak vypadaly řecké chrámy:

*Pro dnešek je to vše, loučím se s Vámi.
Mějte se hezky a opatrujte se!*

Radka Otipková